

1. Descriere generală a țesutului urban

Localitățile din Valea Jiului au o structură urbană compactă și o arhitectură simplă, rezultate din dezvoltarea industrială concentrată din secolul al XIX-lea. Imaginea urbană din localitățile Văii Jiului este marcată de o serie de caracteristici specifice, determinate de istoria și dezvoltarea economică a regiunii. În mediul urban, regăsim un mix de clădiri industriale, “cartiere muncitorești”, “case de colonie” clădiri publice și lăcașe de cult cu arhitectură cu influență neoromânească de final de secol XIX, început de secol XX, sau industrială (specifică zonelor miniere și feroviare) și locuințe individuale. Dintre acestea, o atenție deosebită trebuie acordată coloniilor miniere și cartierelor socialiste care au modelat definitiv imaginea urbană a zonei.

În centrul orașelor se află o rețea de străduțe înguste și sinuoase, care se intersectează formând o serie de cartiere muncitorești. Aceste cartiere reprezintă o parte importantă a identității culturale a regiunii, reflectând o perioadă de puternică industrializare în zonă, și se caracterizează prin ansambluri de locuințe colective cu o arhitectură simplă, funcționalistă, specifică perioadei socialiste, dispunerea clădirilor în general în jurul unui centru comercial sau industrial, formând o structură compactă, fațade simple, fără detalii decorative, și acoperiș cu șarpantă în două ape, din țiglă, sub care era amenajat un pod în care era depozitată materia primă utilizată pentru încălzirea locuinței (cărbune). Exemple emblematic de cartiere muncitorești din Valea Jiului sunt 1) Colonia Lonea (colonie minieră modernă, construită în perioada comunistă; este formată din blocuri de locuințe înalte (8-10 etaje), construite din beton și dispuse pe străduțe înguste); 2) Cartierul “Petroșani-Sud” - un exemplu relevant prin

1.General description of the built environment

Localities in the Jiu Valley have a compact urban structure and simple architecture, resulting from the concentrated industrial development of the 19th century. The urban image of the localities in the Jiu Valley is marked by a number of specific characteristics, determined by the history and economic development of the region. In the urban environment, we find a mix of industrial buildings, "worker's quarters", "colony houses", public buildings and places of worship with architecture influenced by neo-Romanian style from the late 19th century, early 20th century, or industrial (specific to mining and railway areas) and individual dwellings. Among these, special attention should be paid to mining colonies and socialist quarters that have definitively shaped the urban image of the area.

In the center of the cities, there is a network of narrow and winding streets, which intersect to form a series of worker's quarters. These quarters represent an important part of the cultural identity of the region, reflecting a period of strong industrialization in the area, and are characterized by ensembles of collective housing with a simple, functionalist architecture, specific to the socialist period, the arrangement of buildings generally around a commercial or industrial center, forming a compact structure, simple facades, without decorative details, and a gable roof with two waters, made of tiles, under which a loft was arranged in which the raw material used for heating the home (coal) was stored. Emblematic examples of worker's quarters in the Jiu Valley are: 1) Lonea Colony (modern mining colony, built in the communist period; it is made up of high-rise apartment blocks (8-10 floors), built of concrete and arranged on narrow streets); 2) The Petroșani-Sud Quarter - a relevant example through its successive stages design and height games (a

proiectarea în etape succesive și jocuri pe înălțime (un grup de locuințe individuale și blocuri de locuințe cu parter și etaj, proiectat între anii 1946 – 1953 și de cvartaluri începute în 1954. ce închid și completează compoziția cu trei incinte așezate de-a lungul terasei naturale, în centrul cartierului fiind prevăzut un bloc cu parter comercial. Cel de-al patrulea cvartal așezat în spațiul rămas între locuințele individuale și blocul cu parter comercial prezintă o altă particularitate: una laturile cvartalului se închide cu o construcție experimentală executată din blocuri mari prefabricate); 3) Cartierul "Dallas" din Vulcan, un ansamblu cu 14 blocuri turn de 10 etaje, construit în anii 1970 într-o zonă colinară a orașului.

În ceea ce privește "casele de colonie" sau coloniile miniere, acestea se definesc printr-o arhitectură vernaculară - „fără arhitecți” - la care se adaugă puternica amprentă a influenței germane; case aliniat la stradă, situate la distanțe apropiate unele de altele, de unde și denumirea de case "lipite". Între locuințele situate în coloniile muncitorești din zonele miniere se întâlnesc și case ale ceferiștilor, fapt care atrage încă odată atenția asupra relației strânse care se stabilea odinioară între activitatea de exploatare minieră și cea de transport feroviar. Colonia de la Uricani (unul dintre orașele formate în perioada industrializării socialiste) este unul dintre exemplele cele mai interesante prin exuberanța arhitecturii sale. Colonia era așezată în imediata apropiere a gurii de intrare în mină (astăzi dezafectată). Una din fazele de proiectare, prevedea ca accesul în ansamblul de locuințe să deschidă o perspectivă monumentală, direcționată către clubul muncitoresc. Alte exemple emblematic de colonii miniere din Valea Jiului sunt 1) Cartierul "Colonie" din Petroșani, unul dintre cele mai vechi cartiere muncitorești din Valea Jiului (final de secol XIX), inclus pe Lista Monumentelor Istorice ca "zonă istorică urbană". Aici, cele mai multe dintre case și pavilioanele de locuințe datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea, atunci când au fost construite pentru familiile

group of individual houses and apartment blocks with ground floor and first floor, designed between 1946-1953 and quarters started in 1954. which closes and completes the composition with three enclosures placed along the natural terrace, in the center of the quarter a block with commercial ground floor is provided. The fourth quarter placed in the space left between the individual houses and the commercial ground floor block has another particularity: one of the sides of the quarter is closed with an experimental structure made of large prefabricated blocks); 3) The "Dallas" Quarter in Vulcan, an ensemble with 14 10-storey tower blocks, built in the 1970s in a hilly area of the city.

In terms of "colony houses" or mining colonies, they are defined by a vernacular architecture - "without architects" - to which is added the strong imprint of German influence; houses aligned to the street, located at close distances to each other, hence the name "glued houses". Among the dwellings located in the worker's colonies in mining areas, there are also houses of railwaymen, a fact that once again draws attention to the close relationship that once existed between mining and railway transport. The colony in Uricani (one of the towns formed during the period of socialist industrialization) is one of the most interesting examples due to the exuberance of its architecture. The colony was located in the immediate vicinity of the mine entrance (now disused). One of the design phases provided for the access to the housing complex to open a monumental perspective, directed towards the workers' club. Other emblematic examples of mining colonies in the Jiu Valley are: 1) The "Colony" Quarter in Petroșani, one of the oldest worker's quarters in the Jiu Valley (late 19th century), included on the List of Historical Monuments as an "urban historical area". Here, most of the houses and residential pavilions date from the late 19th century, when they were built for the families of workers who worked on the railway, at the railway station buildings and at the Petroșani

muncitorilor care lucrau la calea ferată, la clădirile stației feroviare și la depoul Petroșaniului. Tot aici se regăsesc o serie de clădiri și anexe emblematic pentru locația și funcțiunea zonei, precum turnul de apă, clădirea de călători, depoul; 2) Colonia poloneză din Lupeni (construită la începutul secolului al XX-lea pentru a oferi locuințe muncitorilor polonezi care lucrau în minele din Lupeni; este formată din case simple, construite din cărămidă și cu o înălțime de 1-2 etaje. Casele sunt dispuse pe străduțe înguste și sinuoase, care formează un cartier compact); 3) Colonia Petrila (colonie minieră mare, construită în perioada interbelică; este formată din case și blocuri de locuințe construite din cărămidă sau beton. Casele sunt de obicei de 2-3 etaje, iar blocurile de locuințe au o înălțime de 4-5 etaje. Colonia este situată în apropierea minelor din Petrila și este bine organizată, cu străduțe largi și spații verzi).

depot. There are also a number of buildings and annexes emblematic for the location and function of the area, such as the water tower, the passenger building, and the depot; 2) The Polish Colony in Lupeni (built at the beginning of the 20th century to provide housing for Polish workers who worked in the mines in Lupeni; it is made up of simple houses, built of brick and with a height of 1-2 floors. The houses are arranged on narrow and winding streets, which form a compact quarter); 3) The Petrila Colony (a large mining colony, built in the interwar period; it is made up of houses and apartment blocks built of brick or concrete. The houses are usually 2-3 floors high, and the apartment blocks are 4-5 floors high. The colony is located near the mines in Petrila and is well organized, with wide streets and green spaces).

Fig 1-3 Cartiere muncitorești din diverse etape ale realismului socialist (Petroșani-Sud - Petroșani și Dallas - Uricani)/ Worker's Quarters from Different Stages of Socialist Realism (Petroșani-Sud - Petroșani and Dallas - Uricani)

Fig 4-6 Colonii miniere Uricani și Petrila/ Mining colonies Uricani and Petrila

Stațiunile turistice

Stațiunea turistică Straja

Stațiunea turistică Straja este în prezent rezultatul unei dezvoltări accelerate neplanificate, fapt ce a condus la o imagine haotică, în totală dizarmonie cu cadrul natural superb în care se află. Cele peste 200 de unități de cazare (cabane, case de vacanță, pensiuni și vile) au fost construite fără a porni de la un set de principii arhitecturale/urbanistice menite să confere o imagine unitară a stațiunii, rezultând o masă construită densă cu clădiri extrem de diverse ca stil arhitectural, gabarit, cromatică, aliniere la stradă, etc. De asemenea, nu se simte nicio intenție de a armoniza fondul construit cu peisajul natural care îl înconjoară. O abordare a fondului construit sensibilă la mediul înconjurător ar putea conduce pe viitor la o relație de sprijin reciproc între cadrul natural și cel construit, dar această perspectivă este departe de realitatea din teren.

Stațiunea turistică Parâng

Stațiunea turistică Parâng este în prezent mai puțin populară prin comparație cu Straja, fapt ce constituie un avantaj pentru o potențială dezvoltare planificată, coerentă a zonei. Cu toate acestea, tendințele de dezvoltare haotică, neunitară, se remarcă și aici, întrucât unitățile de cazare sunt amplasate aleatoriu pe lot, au o arhitectură foarte diversă care se reflectă și în opțiunile privind materialele, culorile, raportul plin-gol, gabaritele construcțiilor și așa mai departe. Cu toate acestea, stațiunea are avantajul de a permite o planificare pornită de la un set de reglementări pe viitor, pentru a asigura unitatea și armonia la nivel de peisaj, întrucât densitatea construcțiilor este în prezent destul de mică și acestea sunt organizate oarecum grupat. Aici, mai mult decât la Straja, există potențial pentru o dezvoltare coerentă a țesutului construit, o abordare sensibilă la peisajul superb care susține turismul din zonă.

Touristic resorts Straja and Parâng

The touristic resort Straja

Straja Tourist Resort is currently the result of unplanned accelerated development, which has led to a chaotic image, in total disharmony with the superb natural setting in which it is located. The more than 200 accommodation units (cabins, holiday homes, guesthouses and villas) have been built without starting from a set of architectural/urban planning principles aimed at giving the resort a unified image, resulting in a dense built-up mass with buildings that are extremely diverse in architectural style, size, color, alignment to the street, etc. There is also no intention to harmonize the built environment with the surrounding natural landscape. A sensitive approach to the built environment could lead in the future to a relationship of mutual support between the natural and built environment, but this perspective is far from the reality on the ground.

The touristic resort Parâng

The Parâng Tourist Resort is currently less popular than Straja, which is an advantage for a potential planned and coherent development of the area. However, trends of chaotic and uncoordinated development are also noticeable here, as accommodation units are randomly located on lots, have very diverse architecture that is reflected in the choices of materials, colors, solid-void ratio, construction dimensions, and so on. However, the resort has the advantage of allowing planning starting from a set of regulations in the future, to ensure unity and harmony at the landscape level, as the density of construction is currently quite low and they are somewhat grouped. Here, more than in Straja, there is potential for a coherent development of the built fabric, a sensitive approach to the superb landscape that supports tourism in the area.

Fig. 7-9 – Stațiunile turistice Straja și Parâng/ Touristic resorts Straja and Parâng

Localitățile rurale din cadrul UAT-urilor

Localitățile rurale din cadrul UAT-urilor se remarcă printr-o asociere de case tradiționale și case moderne, cu o arhitectură “de tranziție” așa cum o numește antropologul Vintilă Mihăilescu, rezultată în mare din influența culturală a experienței în alte țări europene a locuitorilor reveniți în țară după lucrul în străinătate. Arhitectura contemporană din mediul rural este din nou una aleatorie, similară ca fenomen celei din stațiunile turistice pe care le-am abordat mai sus, acesta fiind un fenomen la nivel național, specific în special zonelor în care fenomenul migrației este foarte accentuat. În ceea ce privește locuințele cu arhitectură tradițională, conform Ghidului de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural dezvoltat pentru județul Hunedoara, în Valea Jiului se remarcă o serie de locuințe tradiționale specifice secolelor XVIII-XIX, după cum urmează:

- 1) casa cu ocol întărit: născută din dezvoltarea și combinarea adăposturilor poligonale cu locuința, grupează toate construcțiile gospodăriei în jurul unei curți interioare;
- 2) Casele de locuit pe un singur nivel, fără acces marcat: datează din secolul al XVIII-lea și au un acoperiș în patru ape, având zona locuibilă organizată astfel: odaie și tindă în aceeași linie, precedate de târnaț, tindă centrală închisă pe trei laturi, având în spate conia sau cămara, iar de-o parte și de alta, odaia și tinda cu vatră și târnaț de-a lungul fațadei;
- 3) Casele de locuit pe două nivele, cu acces marcat/accent: datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea; au târnaț la nivelul superior, iar la nivelul inferior. De asemenea, în Valea Jiului se mai remarcă o serie de tipologii de gospodării tradiționale, cum ar fi cea cu șura amplasată pe parcelă paralel cu casa de locuit, cea în formă de

The rural environment within the TAUs

Rural settlements in the TAUs are characterized by a combination of traditional and modern houses, with a "transitional" architecture, as anthropologist Vintilă Mihăilescu calls it, resulting largely from the cultural influence of the experience in other European countries of the inhabitants who returned to the country after working abroad. Contemporary architecture in rural areas is again random, similar in phenomenon to that in the tourist resorts we have discussed above, this being a national phenomenon, especially specific to areas where the migration phenomenon is very pronounced.

In terms of dwellings with traditional architecture, according to the Architecture Guide for Inclusion in the Local Specific of the Rural Environment developed for the Hunedoara County, in the Jiu Valley, a number of traditional dwellings specific to the 18th-19th centuries are noteworthy, as follows:

- 1) The house with a fortified enclosure: born from the development and combination of polygonal shelters with the dwelling, it groups all the buildings of the household around an inner courtyard;
- 2) Single-story dwellings without a marked entrance: date from the 18th century and have a four-water roof, with the living area organized as follows: room and pantry in the same line, preceded by a porch, central pantry closed on three sides, having in the back the barn or the chamber, and on the one side and the other, the room and the pantry with a hearth and a porch along the facade;
- 3) Two-story dwellings with a marked/accent entrance: date from the late 19th

L, cu șura amplasată perpendicular pe stradă și casa de locuit paralelă cu strada, dar retrasă, sau cea în formă de L, cu șura amplasată pe parcelă paralel cu strada. Toate aceste tipologii se regăsesc încă în localități precum Câmpu lui Neag, Valea de Brazi sau Bănița.

century; they have a porch at the upper level, and at the lower level.

Also, in the Jiu Valley, a number of traditional household typologies are noteworthy, such as the one with the barn located on the plot parallel to the dwelling house, the L-shaped one, with the barn located perpendicular to the street and the dwelling house parallel to the street, but withdrawn, or the L-shaped one, with the barn located on the plot parallel to the street. All of these typologies are still found in localities such as Câmpu lui Neag, Valea de Brazi or Bănița.

Fig 10-12 - Case tradiționale din Câmpu lui Neag, Valea cu Brazi și Bănița/ Traditional houses from Câmpu lui Neag, Valea cu Brazi and Bănița

Fig. 13-15 - Case contemporane din Bănița, Valea de Brazi și Câmpu lui Neag/ Contemporary houses from Bănița, Valea de Brazi and Câmpu lui Neag

4.Recomandări fond construit pe tipuri de construcții

4. Built environment recommendations by types of construction

Mediul urban

Urban environment

Locuințe colective

Collective housing

- **Finisaje:** fațade din beton sau cărămidă aparente, cu ferestre din termopan de

- **Appearance:** concrete or brick facades, with the same color PVC windows for the

aceeași culoare pentru toată clădirea (albe sau maro, după caz. Se recomandă acoperirea calcanelor cu plante cățărătoare. În ceea ce privește învelitorile, acestea vor fi realizate din țiglă ceramică sau metalică cărămie sau maro închis, iar pentru locuințele colective cu terasă, se recomandă amenajarea de acoperișuri verzi.

- **Cromatică:** se recomandă utilizarea culorilor pastelate, din gama de mai jos, ținând cont de relația cu vecinătățile

- **Împrejmuiri:** se recomandă împrejmuirea parcelelor cu gard viu în alternanță cu o bordură joasă cu plăci de lemn încastrate în beton, pentru a îndeplini și rolul de bancă
- **Relații funcționale și estetice cu vecinătatea/Raportare la cadrul natural din vecinătate:** se recomandă o atenție deosebită la relația cu vecinătățile, atât din punct de vedere estetic (potrivire cromatică, texturală, pe cât posibil, respectând materialele aparente și gama de culori menționată anterior). Se recomandă utilizarea de materiale și texturi naturale, în concordanță cu cadrul natural.
- **Densitatea construcțiilor*:** se va respecta caracterul țesutului construit din zonă, având o configurație tip incintă cu spațiu public în interior și o densitate medie, cu un procent de ocupare a terenului care să nu depășească 60% din suprafața acestuia.
- **Regim de înălțime*:** se recomandă ajustarea regimului de înălțime la cel din proximitate; este permisă creșterea nivelului de înălțime cu 2-3 niveluri față de cel din zonă numai dacă nivelurile superioare sunt retrase, rezultând o construcție terasată a cărei fațadă principală este la nivelul construcțiilor din zonă (pentru blocuri de locuințe

entire building (white or brown, as appropriate. It is recommended to cover the parapets with climbing plants. Regarding the roofs, these will be made of ceramic or metal tile, red or dark brown, and for collective housing with terraces, it is recommended to arrange green roofs.

- **Color scheme:** the use of pastel colors is recommended, from the range below, taking into account the relationship with the neighborhoods.

- **Fencing:** It is recommended to fence the plots with a living fence alternating with a low border with wooden planks embedded in concrete, to also fulfill the role of a bench.
- **Functional and aesthetic relations with the neighborhood:** It is recommended to pay special attention to the relationship with the neighborhoods, both from an aesthetic point of view (chromatic, textural matching, as much as possible, respecting the apparent materials and the range of colors mentioned above)
- **Relationship to the natural and built framework of the neighborhood:** It is recommended to use natural materials and textures, in accordance with the natural framework.
- **Density of buildings:** The character of the built fabric in the area will be respected, with a configuration of an enclosure with public space inside and a medium density, with a land occupancy rate that does not exceed 60% of its surface.
- **Building height:** It is recommended to adjust the building height to that in the vicinity. It is allowed to increase the level of height by 2-3 levels from that in the area only if the upper levels are withdrawn, resulting in a terraced building whose main facade is at the

inserate într-un cartier existent); în ceea ce privește ansamblurile de locuințe noi, acestea vor respecta regimul de înălțime maxim din localitatea respectivă.

- **Design spații publice conexe:** Se recomandă amenajarea spațiului verde dimprejurul construcțiilor cu plante perene, apelând la specii care au un rol estetic pe tot parcursul anului. În ceea ce privește mobilierul urban, acesta va fi realizat din materiale naturale și va avea culori neutre, în armonie cu cromatica construcțiilor

* Locuințe colective noi

Clădiri foste colonii miniere

- **Finisaje:** se recomandă păstrarea și recondiționarea texturilor și a elementelor decorative aparente din clădirea originală. În ceea ce privește învelitorile, acestea vor fi realizate din țiglă ceramică sau metalică cărămizie, gri sau maro închis
- **Cromatică:** se recomandă recondiționarea construcțiilor cu valoare arhitecturală prin revenirea la cromatica inițială. Acolo unde acest fapt nu este posibil, se recomandă utilizarea culorilor pastelate, din gama de mai jos, ținând cont de relația cu vecinătățile. Se recomandă menținerea unei imagini unitare, prin vopsire monocrom sau prin alăturarea a 2 nuanțe similare ale aceleiași culori

- **Împrejmuiri:** se recomandă împrejmuirea parcelor cu gard viu
- **Relații funcționale și estetice cu vecinătatea/Raportare la cadrul natural din vecinătate:** se recomandă o atenție deosebită la relația cu vecinătățile, atât din punct de vedere estetic (potrivire cromatică, texturală, pe cât posibil,

level of the buildings in the area (for apartment blocks inserted in an existing neighborhood); as for new housing complexes, they will respect the maximum building height in the respective locality.

- **Design of related public spaces:** The arrangement of the green space around the buildings with perennial plants, using species that have an aesthetic role throughout the year, is recommended. As for urban furniture, it will be made of natural materials and will have neutral colors, in harmony with the color scheme of the buildings.

* New collective housing

Former mining colony buildings

- **Appearance:** The preservation and restoration of the textures and decorative elements of the original building is recommended. As for the roofs, they will be made of ceramic or metal tiles in red, gray, or dark brown.
- **Color scheme:** It is recommended to restore constructions with architectural value by returning to their original color scheme. Where this is not possible, the use of pastel colors from the following range is recommended, taking into account the relationship with the surrounding area. It is recommended to maintain a uniform image by painting in a single color or by combining two similar shades of the same color.

- **Fencing:** It is recommended to enclose the plots with hedges.
- **Functional and aesthetic relations with the neighborhood/Relationship to the natural framework of the**

<p>respectând materialele aparente și gama de culori menționată anterior). Se recomandă utilizarea de materiale și texturi naturale, în concordanță cu cadrul natural</p> <ul style="list-style-type: none"> - Design spații publice conexe: Se recomandă amenajarea spațiului verde dimprejurul construcțiilor cu plante perene, apelând la specii care au un rol estetic pe tot parcursul anului. În ceea ce privește mobilierul urban, acesta va fi realizat din materiale naturale și va avea culori neutre, în armonie cu cromatica construcțiilor 	<p>neighborhood: It is recommended to pay special attention to the relationship with the neighborhoods, both from an aesthetic point of view (chromatic, textural matching, as far as possible, respecting the apparent materials and the range of colors mentioned above). It is recommended to use natural materials and textures, in accordance with the natural framework.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Design of related public spaces: It is recommended to arrange the green space around the buildings with perennial plants, using species that have an aesthetic role throughout the year. As for urban furniture, it will be made of natural materials and will have neutral colors, in harmony with the color scheme of the buildings.
<p>Stațiunile turistice Straja și Parâng Pensiuni</p> <p>Hoteluri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finisaje: pentru fațade, se recomandă utilizarea materialelor naturale specifice zonelor monane (lemn, piatră aparente) atât pentru detalii decorative pe fațade, cât și pentru balcoane, terase, etc, în concordanță cu paleta cromatică de mai jos. În ceea ce privește acoperișurile, se recomandă utilizarea șarpantei în plan înclinat cu minimum două ape, cu învelitoare din țiglă ceramică sau țiglă de tablă asortată cu culoarea fațadei. - Cromatică: se recomandă utilizarea culorilor pastelate, din gama de mai jos, ținând cont de relația cu vecinătățile <ul style="list-style-type: none"> - Regim de înălțime: se recomandă un regim de înălțime de maximum P+5+M - Procentul de utilizare a terenului: se recomandă respectarea unui POT de 	<p>Touristic resorts Straja and Parâng</p> <p>Hotels</p> <ul style="list-style-type: none"> - Appearance: For facades, the use of natural materials specific to the mountain areas (apparent wood, stone) is recommended, both for decorative details on facades, as well as for balconies, terraces, etc., in accordance with the chromatic palette below. As for roofs, the use of a pitched roof with a minimum of two slopes, with a covering made of ceramic tiles or sheet metal matching the color of the facade, is recommended. - Color scheme: The use of pastel colors from the range below is recommended, taking into account the relationship with the neighborhoods. <ul style="list-style-type: none"> - Building height: A maximum building

<p>maxim 70%;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Împrejmuiri: se recomandă utilizarea împrejmuirilor inspirate din specificul local (zidărie de piatră netencuită sau scânduri de lemn dispuse vertical sau orizontal), sau a împrejmuirilor naturale din gard viu - Relații funcționale și estetice cu vecinătatea/Raportare la cadrul natural din vecinătate: se recomandă o atenție deosebită la relația cu vecinătățile, atât din punct de vedere estetic (potrivire cromatică, texturală, pe cât posibil, respectând materialele aparente și gama de culori menționată anterior),, retrageri de la stradă, raport plin-gol, etc. În ceea ce privește raportarea la cadrul natural, se recomandă utilizarea de materiale și texturi naturale, în concordanță cu cadrul natural. - Design spații publice conexe: Design spații publice conexe: Pentru spațiile din interiorul parcelei vizibile din stradă, se recomandă utilizarea materialelor și a culorilor naturale (lemn, piatră, cărămidă) pentru anexe de genul foisoare, spații de joacă, anexe de lucru. Pentru spațiile din exteriorul parcelei, se recomandă amenajarea spațiului verde din fața curții cu plante perene, apelând la specii care au un rol estetic pe tot parcursul anului. 	<p>height of P+5+M is recommended.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Land use percentage: A maximum POT of 70% is recommended. - Fencing: The use of fences inspired by the local specificity (unplastered stone masonry or wooden planks arranged vertically or horizontally), or natural fences made of hedges, is recommended. - Functional and aesthetic relations with the neighborhood/Relationship to the natural framework of the neighborhood: It is recommended to pay special attention to the relationship with the neighborhoods, both from an aesthetic point of view (chromatic, textural matching, as far as possible, respecting the apparent materials and the range of colors mentioned above), as well as at the level of the gabarit of the constructions, withdrawals from the street, full-empty ratio, etc. Regarding the relationship to the natural framework, the use of natural materials and textures, in accordance with the natural framework, is recommended. - Design of related public spaces: For spaces within the parcel visible from the street, the use of natural materials and colors (wood, stone, brick) for annexes such as gazebos, play areas, work annexes is recommended. For spaces outside the parcel, the arrangement of the green space in front of the yard with perennial plants, using species that have an aesthetic role throughout the year, is recommended.
<p>Pensiuni, cabane, vile</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finisaje: pentru fațade, se recomandă utilizarea materialelor naturale specifice zonelor montane (lemn, piatră aparente) atât pentru detalii decorative pe fațade, cât și pentru balcoane, terase, etc, în concordanță cu paleta cromatică de mai jos. În ceea ce privește acoperișurile, se recomandă utilizarea șarpantei în plan înclinat cu minimum două ape, cu învelitoare din țiglă ceramică sau țiglă de tablă asortată cu culoarea fațadei. - Cromatică: se recomandă utilizarea 	<p>Pensions, cabins, villas</p> <ul style="list-style-type: none"> - Appearance: For facades, the use of natural materials specific to the mountain areas (apparent wood, stone) is recommended, both for decorative details on facades, as well as for balconies, terraces, etc., in accordance

culorilor pastelate, din gama de mai jos, ținând cont de relația cu vecinătățile

- **Regim de înălțime:** se recomandă un regim de înălțime de maxim P+2+M
- **Procent de utilizare a terenului:** se recomandă respectarea unui POT de maxim 50%;
- **Împrejmuiri:** se recomandă utilizarea împrejmuirilor inspirate din specificul local (zidărie de piatră netencuită sau scânduri de lemn dispuse vertical sau orizontal), sau a împrejmuirilor naturale din gard viu
- **Relații funcționale și estetice cu vecinătatea/Raportare la cadrul natural din vecinătate:** se recomandă o atenție deosebită la relația cu vecinătățile, atât din punct de vedere estetic (potrivire cromatică, texturală, pe cât posibil, respectând materialele aparente și gama de culori menționată anterior), cât și la nivel de gabarit al construcțiilor, retrageri de la stradă, raport plin-gol, etc. În ceea ce privește raportarea la cadrul natural, se recomandă utilizarea de materiale și texturi naturale, în concordanță cu cadrul natural.
- **Design spații publice conexe:** Pentru spațiile din interiorul parcelei vizibile din stradă, se recomandă utilizarea materialelor și a culorilor naturale (lemn, piatră, cărămidă) pentru anexe de genul foisoare, spații de joacă, anexe de lucru. Pentru spațiile din exteriorul parcelei, se recomandă amenajarea spațiului verde din fața curții cu plante perene, apelând la specii care au un rol estetic pe tot parcursul anului.

with the chromatic palette below. As for roofs, the use of a pitched roof with a minimum of two slopes, with a covering made of ceramic tiles or sheet metal matching the color of the facade, is recommended.

- **Color scheme:** The use of pastel colors from the range below is recommended, taking into account the relationship with the neighborhoods.

- **Building height:** A maximum building height of P+2+M is recommended.
- **Land use percentage:** A maximum POT of 50% is recommended.
- **Fencing:** The use of fences inspired by the local specificity (unplastered stone masonry or wooden planks arranged vertically or horizontally), or natural fences made of hedges, is recommended.
- **Functional and aesthetic relations with the neighborhood/Relationship to the natural framework of the neighborhood:** It is recommended to pay special attention to the relationship with the neighborhoods, both from an aesthetic point of view (chromatic, textural matching, as far as possible, respecting the apparent materials and the range of colors mentioned above), as well as at the level of the gabarit of the constructions, withdrawals from the street, full-empty ratio, etc. Regarding the relationship to the natural framework, the use of natural materials and textures, in accordance with the natural framework, is recommended.
- **Design of related public spaces:** The arrangement of the green space in front of the yard with perennial plants, using species that have an aesthetic role throughout the year, is recommended.

Mediul rural

Locuințe individuale tradiționale (conform ghid OAR)

- **Acoperișul:** forma și volumetria constau în pante mai mari sau egale cu 45°, acoperișuri în patru ape, ventilate prin mici lucarne/acoperișuri în două ape cu pinion și fronton la stradă, ventilate prin găuri în timpan/acoperișuri în trei ape, ventilate. Materialul și structura acoperișului: pentru a se respecta construcția originală, se recomandă șarpanta din lemn de esențe tari (stejar) sau de rășinoase, acoperită cu învelitoare de stuf sau șiță. O altă opțiune posibilă este țigla.
- **Materiale pereți:** aceștia pot fi din structură de bârne de lemn orizontale, structură din bârne de lemn orizontale, tencuite cu pământ și văruite, atât la interior, cât și la exterior, zidărie de cărămidă tencuită și văruită, structură din zidărie de piatră sau din bârne orizontale de lemn, netencuite, la anexe.
- **Finisaje exterioare:** bârne de lemn lăsate aparente, tratate cu ulei de in ars, bârne de lemn tencuite cu mortare pe bază de argilă sau de var, cu zugrăveli pe bază de var; culori: alb, verde, albastru. Se vor menține, dacă există, îmbinările dintre bârnele orizontale cu sau fără cheutori, în „coadă de rândunică” sau elementele de structurare a fațadei, de genul: coloană angajată, bosaje, ancadramente, acestea fiind realizate în relief din tencuială, la casele mai noi, din secolul al XX-lea.
- **Fundațiile:** în pământ, vor fi formate din bolovani/pietriș bătătorit, în panta terenului, iar la suprafață zidite din lespezi de piatră legate cu pământ sau mortar de var. Tavanul pivniței va fi făcut din grinzi de stejar și podit cu scânduri groase sau din zidărie sub formă de

Rural environment

Traditional individual housing (according to the OAR Guide):

- **Roof:** The shape and volume consist of slopes of 45° or more, four-slope roofs, ventilated through small dormers/two-slope roofs with gable and pediment on the street, ventilated through holes in the tympanum/three-slope roofs, ventilated. Material and structure of the roof: To respect the original construction, it is recommended to use a roof truss made of hardwood (oak) or softwood, covered with thatch or reed. Another possible option is tile.
- **Wall materials:** These can be made of: Horizontal wooden beam structure, Horizontal wooden beam structure, plastered with earth and whitewashed, both inside and outside, Brickwork, plastered and whitewashed, Stone masonry, Horizontal wooden beams, unplastered, for outbuildings
- **Exterior finishes:** Exposed wooden beams, treated with linseed oil, Wooden beams plastered with clay or lime mortars, with lime-based whitewashes; colors: white, green, blue, If they exist, the joints between the horizontal beams with or without headers, in "swallowtail", or the elements of facade structuring, such as: engaged column, bosses, frames, these being made in relief from plaster, in the case of newer houses, from the 20th century.
- **Foundations:** In the ground, they will be formed from boulders/beaten gravel, in the slope of the land, and on the surface, they will be built from stone slabs tied with earth or lime mortar. The basement ceiling will be made of oak beams and covered with thick planks or from masonry in the form of an arch. Over the foundation, the soles are placed, which had the same length as the house.

boltă. Peste fundație se așează tălpile, care aveau lungimea egală cu a casei.

- **Tâmplărie și goluri:** Ferestrele și ușile vor fi evidențiate pe fațadă prin tocurele de lemn ieșite din planul zidului. Ferestrele vor fi simple, duble sau triple, din lemn profilat și sticlă manuală, și vor avea trei sau patru ochiuri. Ușa de intrare în casă e simplă și este împărțită în patru panouri, cu o feronerie simplă, fără decorații.
- **Porți și împrejmuiri:** Împrejmuirile vor fi opace, din zidărie de piatră netencuită sau din scânduri de lemn dispuse vertical sau orizontal, având culori închise. Poarta de acces pe proprietate va fi din lemn, cu decorații minimale (decorații cu feston și câte o rozetă), acoperită cu șită sau stuf (inițial), dar o alternativă viabilă în prezent este țigla.

Locuințe individuale noi

- **Regim de înălțime:** recomandat maxim P+1+M
- **Finisaje:** recomandare adaptare finisaje tradiționale la stilul arhitectural contemporan, prin menținerea texturilor tradiționale (lemn, zidărie)
- **Cromatică:** se recomandă utilizarea culorilor pastelate, din gama de mai jos, ținând cont de relația cu vecinătățile

- **Împrejmuiri:** se recomandă utilizarea materialelor tradiționale zonei pentru realizarea împrejmuirilor (scânduri de lemn verticale sau orizontale pe culori închise, zidărie de piatră), adaptate la stilul arhitectural contemporan
- **Relații funcționale și estetice cu vecinătatea/ Raportare la cadrul natural din vecinătate:** se recomandă o atenție deosebită la relația cu vecinătățile, atât din punct de vedere estetic (potrivire cromatică, texturală, pe

- **Joinery and openings:** Windows and doors will be highlighted on the facade by the wooden frames that protrude from the plane of the wall. Windows will be single, double, or triple, made of profiled wood and handmade glass, and will have three or four panes. The front door is simple and is divided into four panels, with simple hardware, without decorations.
- **Gates and fences:** The fences will be opaque, made of unplastered stone masonry or of wooden planks arranged vertically or horizontally, with dark colors. The gate of access to the property will be made of wood, with minimal decorations (festoon decorations and one rosette), covered with thatch or reed (initially), but a viable alternative at present is tile.

New individual housing

- **Building height:** Maximum P+1+M is recommended.
- **Appearance:** It is recommended to adapt traditional finishes to contemporary architectural style, by maintaining traditional textures (wood, masonry).
- **Color scheme:** The use of pastel colors from the range below is recommended, taking into account the relationship with the neighborhoods.

- **Fencing:** The use of traditional materials of the area for the realization of the fences (vertical or horizontal wooden planks in dark colors, stone masonry), adapted to the contemporary architectural style, is recommended.
- **Functional and aesthetic relations with the neighborhood/Relationship to the**

<p>cât posibil, respectând materialele aparente și gama de culori menționată anterior), cât și la nivel de gabarit al construcțiilor, retrageri de la stradă, raport plin-gol, etc. În ceea ce privește raportarea la cadrul natural, se recomandă utilizarea de materiale și texturi naturale, în concordanță cu cadrul natural.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Design spații publice conexe: se recomandă plantarea spațiilor verzi din fața curții cu plante perene, apelând la specii care au un rol estetic pe tot parcursul anului 	<p>natural framework of the neighborhood: It is recommended to pay special attention to the relationship with the neighborhoods, both from an aesthetic point of view (chromatic, textural matching, as far as possible, respecting the apparent materials and the range of colors mentioned above), as well as at the level of the gabarit of the constructions, withdrawals from the street, full-empty ratio, etc. Regarding the relationship to the natural framework, the use of natural materials and textures, in accordance with the natural framework, is recommended.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Design of related public spaces: The planting of the green spaces in front of the yard with perennial plants is recommended, using species that have an aesthetic role throughout the year.
--	---

Exemple de bună practică la nivel european

<p>În continuare au fost selectate o serie de exemple de bună practică la nivel european pentru abordarea fondului construit în diverse contexte relevante pentru Valea Jiului. Fie că este vorba despre exemple de dezvoltare unitară a unei localități (cum este cazul stațiunilor turistice), sau despre exemple de regenerare urbane a unor zone construite (cum este cazul zonelor rezidențiale), fiecare exemplu sugerează metode considerate corecte și oportune pentru o abordare unitară, armonioasă, atractivă și sensibilă la mediul înconjurător, care este totodată aliniată unei viziuni contemporane asupra mediului construit.</p>	<p>A series of examples of good practice at European level for addressing the built environment in various contexts relevant to the Jiu Valley have been selected below. Whether it is about examples of the unitary development of a locality (such as the case of tourist resorts), or about examples of urban regeneration of built-up areas (such as the case of residential areas), each example suggests methods considered correct and opportune for a unitary, harmonious, attractive and sensitive approach to the environment, which is also aligned with a contemporary vision of the built environment.</p>
<p>A. Stațiuni turistice similare ca locație și densitate a construcțiilor cu cele din Straja și Parâng</p>	<p>A.Touristic resorts which are similar (location</p>

Primul exemplu este cel al stațiunii Selva Val Gardena din Italia, Munții Dolomiti (fig. 16-18), unde se remarcă o abordare unitară la nivelul registrului arhitectural (rustic): pensiuni și hoteluri albe cu inserții de lemn și învelitori din țiglă roșie sau tablă din același registru cromatic. De asemenea, gabaritele construcțiilor, raportul plin-gol, dispunerea golurilor pe fațadă, tipul de șarpantă – toate sunt din același registru. Se remarcă și racordarea construcțiilor la declivitatea terenului.

În ceea ce privește cel de-al doilea exemplu din stațiunea Jasna în Slovacia, Munții Tatra (fig. 19-21), aici se observă varietatea registrelor arhitecturale și a gabaritelor construcțiilor, dar se mențin lemnul și piatra ca detalii constructive recurente, o gamă cromatică armonioasă, culori naturale specifice zonelor montane, materialul utilizat pentru învelitori este constant (tabla cutată) iar șarpantele sunt similare. Se remarcă o îmbinare armonioasă a rusticului cu modernul.

Nu în ultimul rând, în Verbier, Elvetia, Munții Alpi (fig. 22-24) se observă din nou o abordare unitară a construcțiilor – același registru arhitectural (rustic) cu inserții de elemente moderne precum forma și dispunerea golurilor, utilizarea preponderentă a acelorași materiale aparente (lemnul și piatra) și a tablei cutate sau a ardeziei (în culori închise) pentru acoperișuri. Din nou, ca și în cazul Italiei, gabaritele construcțiilor, raportul plin-gol, dispunerea golurilor pe fațadă, tipul de șarpantă – toate sunt din același registru. Se remarcă și racordarea construcțiilor la declivitatea terenului.

and density-wise) with Straja and Parâng

The first example is that of the Selva Val Gardena resort in Italy, the Dolomites Mountains (fig. 16-18), where a unified approach is noticeable at the level of the architectural register (rustic): white guesthouses and hotels with wood inserts and red tile or sheet metal roofs in the same chromatic register. Also, the dimensions of the buildings, the solid-void ratio, the arrangement of the openings on the façade, the type of roof truss - all are in the same register. The connection of the buildings to the slope of the terrain is also noticeable.

As for the second example from the Jasna resort in Slovakia, the Tatra Mountains (fig. 19-21), here the variety of architectural registers and the dimensions of the buildings can be observed, but wood and stone are maintained as recurring constructive details, a harmonious color range, natural colors specific to mountain areas, the material used for roofing is constant (corrugated sheet metal) and the trusses are similar. A harmonious combination of rustic and modern is noticeable.

Finally, in Verbier, Switzerland, the Alps Mountains (fig. 22-24), a unified approach to buildings is again noticeable - the same architectural register (rustic) with inserts of modern elements such as the shape and arrangement of the openings, the predominant use of the same apparent materials (wood and stone) and corrugated sheet metal or slate (in dark colors) for roofs. Again, as in the case of Italy, the dimensions of the buildings, the solid-void ratio, the arrangement of the openings on the façade, the type of roof truss - all are in the same register. The connection of the buildings to the slope of the terrain is also noticeable.

Fig. 16-18 - Selva Val Gardena, Italia (munții Dolomiti)/ Selva Val Gardena, Italy (Dolomites)

Fig. 19-21 - Jasna, Slovacia (munții Tatra)/ Jasna, Slovakia (Tatra mountains)

Fig. 22-24 - Verbier, Elvetia (munții Alpi)/ Verbier, Switzerland (Alpes)

B. Ansambluri rezidențiale cu clădiri similare ca și gabarit și stil cu cele din coloniile miniere și cartierele rezidențiale socialiste din Valea Jiului

Primele două exemple (fig. 25-27) sunt reprezentate de construcții rezidențiale D+P+3E construite în anii 1960, unde încă se pot remarca elemente decorative pe fațade (ancadramentele ferestrelor, tencuiala decorativă la demisol și parter, elementele decorative de sub cornișă sau stucaturile dintre ferestre. Așa-numitele "blocuri rusești", fie că sunt în București sau în Talin, au fost renovate respectând registrul stilistic și cromatic original, păstrând elementele decorative de pe fațade și textura tencuiei decorative utilizate în partea inferioară a

B. Residential complexes with buildings similar in size and style to those in the mining colonies and socialist residential neighborhoods in the Jiu Valley

The first two examples (fig. 25-27) are represented by residential buildings D+P+3E built in the 1960s, where decorative elements can still be seen on the facades (window frames, decorative plaster at the basement and ground floor, decorative elements under the cornice or stucco between the windows). The so-called "Russian blocks", whether in Bucharest or Tallinn, have been renovated respecting the original stylistic and chromatic register,

imobilului. Se recomandă o abordare similară în cazul coloniilor miniere din Valea Jiului, cum este de exemplu situația orașului Uricani unde construcțiile care nu au fost renovate încă păstrează elementele decorative originale (ancadramente uși și ferestre, grilaje sculptate, etc) și o cromatică jucăușă, neconvențională, în contrast cu griul blocurilor socialiste construite ulterior, ce merită restaurate respectând parametrii inițiale și evidențiate ca elemente distinctive atât pentru istoria, cât și pentru imaginea urbană a Văii Jiului.

În ceea ce privește ultimul exemplu, cel al blocurilor socialiste din Tartu construite în anii 1960-70, acestea au fost renovate într-o manieră simplă și unitară, apelând la o gamă de culori pastelate și la o serie de elemente de design care să scoată ansamblul rezidențial din zona monotonului și să îi confere un aspect atractiv, aliniat tendințelor contemporane, fie prin atașarea unor elemente constructive cu rol funcțional și decorativ (vezi balcoanele sau zona intrării din prima imagine), fie prin asocierea unor texturi (vezi partea superioară din placaj a construcției din fundal, din prima imagine) sau a unor inserții artistice (artă murală pe calcane).

preserving the decorative elements on the facades and the texture of the decorative plaster used in the lower part of the building. A similar approach is recommended in the case of mining colonies in the Jiu Valley, as is the case of the city of Uricani, where the buildings that have not been renovated still retain the original decorative elements (door and window frames, carved grilles, etc.) and a playful, unconventional chromatic, in contrast to the gray of the socialist blocks built later, which deserve to be restored respecting the initial parameters and highlighted as distinctive elements both for the history and for the urban image of the Jiu Valley.

In the case of the last example, that of the socialist blocks in Tartu built in the 1960-70s, these have been renovated in a simple and unified way, using a range of pastel colors and a series of design elements that would take the residential complex out of the monotony and give it an attractive, aligned aspect. with contemporary trends, either by attaching constructive elements with functional and decorative roles (see balconies or the entrance area in the first image), or by associating textures (see the upper part of the plywood of the building in the background, in the first image) or artistic inserts (mural art on the blind walls).

Fig. 25 – București (România) – nerenovat vs. renovat/ Bucharest (Romania) - unfurnished vs. furnished

Fig. 26,27 – Tallin (Estonia) – renovat și în proces de renovare/ Tallinn (Estonia) – furnished and partially furnished

Fig. 28 – Tartu (Estonia)